

Build and Validate the Scale Personal Competency and Practical Requirements for Child Librarians Public Libraries

Mansoor Koohi Rostami¹, Pariya Baziyar², Shahnaz Khademizadeh³

1. Department of Knowledge and Information Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran (Corresponding author); m.rostami@scu.ac.ir
2. Department of Knowledge and Information Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran; paria.baziyar@gmail.com
3. Department of Knowledge and Information Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran; S.khademi@scu.ac.ir

Abstract

Purpose: Effective library services for children require a wide range of professional skills. Therefore, it is important to identify competencies of child librarians. This study has designed and validated a scaling system to assess such competencies. According to Tetens' theory, the personality and the character of the human being is composed of five areas. The first three are called internal and the other two are called external realms. Internal realms include: 1) ideas and beliefs, 2) feelings, emotions, and 3) wills and desires. External realms include speech and action.

Method: Structural equation modeling and confirmatory factor analysis have been used. To determine the content validity of the designed questionnaire, experts and librarians of public libraries were engaged. Purposeful sampling was used in this section. Validation was carried out among randomly selected members of public library community of Khuzestan province. A researcher-made questionnaire based on Akbari, Shaghghi, and Asnafi (1400) was used to collect data. Internal realms were assigned 44 items and external realms 34 items. Data analysis was performed using inferential statistical indicators including structural equation modelling.

Findings: The factor load of 44 paths was greater than 0.5. The calculated significant numbers were greater than 1.96 which indicates confirmation of all paths. The results of confirmatory factor analysis of child librarians' action requirements model showed that the calculated factor loads for all paths are greater than 0.5. Also, calculated significant numbers were greater than 1.96 which indicates confirmation of all paths. Confirmatory factor analysis of the instrument showed that the instrument had a good fit, and the combined reliability of all factors was higher than 0.90, which indicates the optimal reliability of the instrument. Also, the correlation of the scores of the components of the questionnaires is positive and significant, as such indicating the convergent validity of the questionnaire.

Conclusion: Our proposed scale provides a benchmark for recruiting child librarians. Also, it could be employed for strengthening and enhancing the secretarial and action skills of child librarians through educational programs.

Keywords: Public Library, Librarian, Personal Competency, Practical Requirements, Scale

Article Type: Research Article

Article history: Received: 10 Feb. 2022; Received in revised form: 25 Feb. 2022; Accepted: 15 Mar. 2022

Citation:

Koohi Rostami, M, Baziyar, P., & khademizadeh, S. (2022). Build and validate the Scale personal competency and practical requirements for child librarians public libraries. *Librarianship and Information Organization Studies*, 33(2), 3-15. Doi:[10.30484/NASTINFO.2022.3134.2130](https://doi.org/10.30484/NASTINFO.2022.3134.2130)

Publisher: National Library and Archives of I.R. of Iran

© The Author(s).

Doi: [10.30484/NASTINFO.2022.3134.2130](https://doi.org/10.30484/NASTINFO.2022.3134.2130)

ساخت و اعتباریابی مقیاس شایستگی‌های منشی و بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک کتابخانه‌های

عمومی

منصور کوهی رستمی^۱، پریا بازاریار^۲، شهناز خادمی‌زاده^۳

^۱ استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران (نویسنده مسئول)؛

^۲ کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران؛ paria.bazyar@gmail.com

^۳ دانشیار علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران؛

s.khademi@scu.ac.ir

چکیده

هدف: خدمات کتابخانه‌ای مؤثر برای کودکان مستلزم وجود طیف وسیعی از صلاحیت‌های حرفه‌ای کتابداران است. در این پژوهش، مقیاسی برای سنجش شایستگی‌ها و بایستگی‌های کتابداران کودک کتابخانه‌های عمومی طراحی و اعتباریابی شده است. براساس نظریهٔ تنس، شخصیت و منش هر انسانی از پنج ساحت تشکیل شده است. سه ساحت اول را درونی و دو ساحت آخر را بیرونی نامیده‌اند. سه ساحت درونی شامل: (۱) عقاید و باورها، (۲) احساسات، عواطف و هیجانات و (۳) اراده و خواست‌هاست. دو ساحت بیرونی شامل ساحت گفتار و ساحت کردار است.

روش: در این پژوهش از مدل‌سازی معادلات ساختاری و از تحلیل عامل تأییدی استفاده شده است. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامهٔ محقق‌ساخته برگرفته از پژوهش استفاده شد. به سه ساحت درونی، ۴۴ گویه و به دو ساحت درونی، ۳۴ گویه تعلق گرفت. به‌منظور تعیین روایی محتوای پرسش‌نامهٔ محقق‌ساخته از یاری متخصصان و کتابداران متخصص کتابخانه‌های عمومی بهره بردیم. ایشان را از میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان به‌صورت هدفمند برگزیدیم. برای توزیع پرسش‌نامه از نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده کردیم. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از شاخص‌های آمار استنباطی شامل مدل معادلات ساختاری انجام شد.

یافته‌ها: برازش مدل شایستگی‌های منشی کتابداران کودک نشان داد که بار عاملی ۴۴ مسیر بزرگ‌تر از ۰/۵ است. عددهای معناداری محاسبه‌شده بزرگ‌تر از ۱/۹۶ بود که نشان‌دهندهٔ تأیید تمامی مسیرهاست. نتایج تحلیل عاملی تأییدی مدل بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک نشان داد که بارهای عاملی محاسبه‌شده برای تمامی مسیرها، بزرگ‌تر از ۰/۵ و عددهای معناداری محاسبه‌شده بزرگ‌تر از ۱/۹۶ است. این نیز نشان‌دهندهٔ تأیید تمامی مسیرهاست. تحلیل عامل تأییدی ابزار ساخته‌شده نشان داد ابزار از برازش مطلوب برخوردار است. بالاتر بودن پایایی ترکیبی همهٔ عوامل از ۰/۹۰ نمایانگر پایایی مطلوب ابزار بود. مثبت و معنادار بودن هم‌بستگی نمره‌های مؤلفه‌های پرسش‌نامه‌ها نشان‌دهندهٔ روایی همگرایی پرسش‌نامه بود.

نتیجه‌گیری: مقیاس پیشنهادی ما معیاری برای جذب و استخدام کتابدار بخش کودک ارائه می‌کند. درعین‌حال شاخصی برای تقویت و ارتقای توانمندی‌های منشی و کنشی کتابداران کودک از طریق برنامه‌های آموزشی خواهد بود.

کلیدواژه‌ها: کتابخانه‌های عمومی، کتابدار، شایستگی‌های منشی، بایستگی‌های کنشی، مقیاس

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۲۱؛ دریافت آخرین اصلاحات: ۱۴۰۰/۱۲/۰۶؛ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۴

استناد:

کوهی رستمی، منصور، بازاریار، پریا، و خادمی‌زاده، شهناز (۱۴۰۱). ساخت و اعتباریابی مقیاس شایستگی‌های منشی و بایستگی‌های کنشی کتابداران

کودک کتابخانه‌های عمومی. *مطالعات کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، ۳۳(۲)، ۱۵-۳. Doi: 10.30484/NASTINFO.2022.3134.2130

© نویسندگان

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

Doi: 10.30484/NASTINFO.2022.3134.2130

مقدمه

کتابخانه‌های عمومی برای حضور مؤثر در فضای جامعه باید بتوانند نیازهای متنوع گروه‌های مختلف اجتماعی را برآورده سازند. یکی از گروه‌هایی که به استفاده از فضاهایی مثل کتابخانه و خدمات آن نیاز دارد، کودکان و نوجوانان هستند. بخش‌های کودک و نوجوان کتابخانه‌های عمومی، گروه‌های سنی مختلف را تحت پوشش قرار می‌دهد. کتابخانه‌های عمومی مدت‌هاست که برنامه‌های اوقات فراغت را در راستای آشناکردن کودکان با لذت خواندن ارائه می‌دهند. والدین کودکان خود را با این هدف به کتابخانه‌های عمومی می‌فرستند که هم اوقات فراغتشان پر شود و هم با این کار فرایند اجتماع‌پذیری را آغاز کرده و مهارت‌های سوادآموزی اولیه را فراگیرند (Burger, 2008). انجمن خدمات کتابخانه‌ای برای کودکان^۱ درحکم بخشی از انجمن کتابداران آمریکا بیان می‌کند که همه کودکان، صرف‌نظر از شرایط و ویژگی‌هایشان، نیازمند و شایسته بهترین فرصت‌ها هستند. خدمات کتابخانه‌ای برای کودکان و نوجوانان هرگز برای کودکان و خانواده‌هایشان در سراسر جهان به اندازه امروز مهم نبوده است؛ زیرا دسترسی به دانش و میراث فرهنگی جهان و همچنین مهارت‌های یادگیری مادام‌العمر و سوادآموزی، به اولویت تبدیل شده است. کتابخانه‌های کودک باکیفیت مهارت‌های یادگیری مادام‌العمر و سوادآموزی را به کودکان آموزش می‌دهند و آن‌ها را قادر می‌سازند که به جامعه خود کمک کنند. این مسئله مستلزم این است که دائم به تغییرات روزافزونی که در جامعه - در مواجهه با دانش و اطلاعات رخ می‌دهد - و همچنین به نیازهای سرگرمی و فرهنگی کودکان پاسخ داده شود (Gill, 2001).

خدمات کتابخانه‌ای مؤثر برای کودکان مستلزم مهارت‌ها و توانایی‌های کتابداران در برقراری ارتباط با کودکان و ارائه بهترین خدمات به کودک، والدین و سایر استفاده‌کنندگان بخش کودک است. در این میان، نقش کتابدار کودک به‌عنوان فردی که موفقیت عملکردی کتابخانه و بخش کودک به او وابسته است بیش‌ازپیش اهمیت می‌یابد. کتابدار کودک، که ارائه دهنده‌ی خدمات به کاربران است، باید از نیازهای متفاوت کودکان آگاهی داشته باشد؛ بنابراین کتابداران کودک باید طیف متنوعی از مهارت‌ها و شایستگی‌های لازم برای ارتباط با کودک را داشته باشند.

از آنجاکه کتابدار کودک نیز باید برای فعالیت در حرفه خود صلاحیت‌های لازم را داشته باشد، از نظریات یوهانس نیکولاس تتنس^۲ درحکم چارچوب نظری پژوهش استفاده شد. «یوهانس نیکولاس تتنس (۱۷۳۶-۱۸۰۷م)، فیلسوف آلمانی که بر بسیار از آرای امانوئل کانت^۳ اثر گذاشت، برای آنچه ذهن (نفس) انسان نامیده می‌شود، سه ساحت (بعد) متمایز بدین شرح را در نظر گرفته است: ساحت اندیشگانی یا معرفتی (شامل باورها، عقاید)^۴، ساحت عاطفی (شامل عواطف، احساسات و هیجانات)^۵ و ساحت ارادی (شامل خواست‌ها و اراده‌ها)^۶. از زمان تتنس تاکنون، بر نظر وی درباره ساحت‌های ذهنی، خدشه‌ای وارد نشده و دیدگاه او تا روزگار ما نیز همچنان مورد توافق فیلسوفان ذهن و روان‌شناسان معاصر است» (ملکیان، ۱۳۸۶).

براساس نظریه تتنس، شخصیت هر انسانی از پنج ساحت تشکیل شده است که سه ساحت اول را ساحت‌های درونی و دو ساحت آخر را ساحت‌های بیرونی می‌نامند. اینکه هریک از ما جنبه‌ای بی‌همتا و بی‌جانشین داریم، به سبب آن است که ما در این پنج ساحت با یکدیگر تفاوت داریم. سه ساحت درونی عبارت‌اند از:

- ۱) ساحت عقاید و باورها: یقین‌ها، ظن‌ها، شک‌ها، حدس‌ها، تخمین‌ها، برآوردها، استدلال‌ها و غیره؛
- ۲) ساحت احساسات، عواطف و هیجانات: عشق‌ها، نفرت‌ها، دوستی‌ها، دشمنی‌ها، آرامش، تشویش، دل‌نگرانی و دغدغه‌ها، امیدها، ناامیدی‌ها، شادی‌ها، اندوه‌ها، خشم‌ها، خشنودی‌ها، ترس‌ها، وحشت‌ها؛
- ۳) ساحت اراده و خواست‌ها: اهداف، آرمان‌ها، انگیزه‌ها، مقاصد و مطلوب‌های انسان؛
- ۴) ساحت‌های بیرونی که عبارت‌اند از: ۱. ساحت گفتار؛ ۲. ساحت کردار؛

¹. Association for Library service to Children

². Johannes Nikolaus Tetens

³. Immanuel Kant

⁴. Believe

⁵. Motive

⁶. Volitive

۵) ساحت‌های درونی فقط بر خود فرد معلوم است و هیچ‌کس از آن خبر ندارد؛ مگر از طریق دو ساحت بیرونی. اما ساحت‌های بیرونی برای مخاطبان آشکار است. در تمامی حیوانات ساحت‌های درونی و بیرونی بر یکدیگر منطبق‌اند به‌جز انسان که تنها حیوانی است که می‌تواند وارونه‌نمایی کند (ملکیان، ۱۳۸۹).

شایستگی در عقاید و باورها، جنبه‌ی عقلانی و شناختی روان آدمی را تشکیل می‌دهد. منظور از بُعد معرفتی انسان در تحقیق پیش‌رو، همه‌ی امور عقلانی، شناختی و ذهنی است که در نزد فیلسوفان و روان‌شناسان بحث و بررسی شده است. بر این اساس، علاوه بر مباحث مربوط به باور و ادراک شامل اعتقاد، علم، یقین، اطمینان، ظن، شک، وهم، جهل و ادراک جزئی، کلی، حسی، عقلی، حصولی، حضوری (وحی، الهام، رویا و علم لدنی) و غیره، همه‌ی حالات و یا افعال قلبی و درونی (جوانحی) انسان، که به‌نوعی به حوزه‌ی معرفت، افکار و اندیشه و یا عقل و ذهن انسان مربوط است، نیز دربر می‌گیرد (سراج‌زاده، ۱۳۹۰).

مرجع‌ترین مؤلفه‌ها در مقوله‌ی باورها و دانش‌های کتابدار کودک عبارت‌اند از: دانش روان‌شناسی و ادبیات کودک، اولویت‌دهی به جمع‌گرایی، درک حساسیت کودک، باور به حقوق کودک (اکبری باریس و همکاران، ۱۳۹۹).

در بعد شایستگی در احساسات و عواطف، انسان با تأثرات، انفعالات و احساسات روان خود سروکار دارد. به عبارت دیگر، هر حالت «انفعالی» که در انسان وجود دارد و هرآنچه به «لذت»ها و «درد»های انسانی و همین‌طور مجموع «خوشایند»ها و «ناخوشایند»های انسانی مربوط می‌شود، در این بعد قرار می‌گیرند؛ بنابراین حالت‌های نفسانی همچون محبت، عشق، دوستی، امید، شادی، آرامش، اعتماد، رضایت، غیرت، عزت و همین‌طور ترس، غم، دشمنی، نفرت، کینه، خشم، اضطراب، پشیمانی، شرم، حسد، ذلت، بی‌اعتمادی، ناامیدی، نارضایتی، همگی جزو بُعد عاطفی انسان‌اند (سراج‌زاده، ۱۳۹۰). مرجع‌ترین مؤلفه‌ها در مقوله‌ی احساسات، عواطف و هیجانات کتابدار کودک عبارت‌اند از: آرامش روان، شادبودن، شوق به کار با کودک، روحیه‌ی خدمت‌گزاری (اکبری باریس و همکاران، ۱۳۹۹).

در بعد شایستگی در اراده‌ها، مقاصد و خواسته‌ها، هرآنچه پدیدآمدنش برای روان انسان «مطلوب» یا نامطلوب است قرار می‌گیرد. بر این اساس، بعد ارادی در معنای گسترده و عام، همه‌ی افعال نفسانی (ارادی و غیرارادی) شامل خواسته‌ها، آرزوها، میل‌ها، نیت‌ها و مقاصد، عزم‌ها، تصمیم‌ها و همین‌طور مبادی ارادی افعال آگاهانه را در قلمرو خود جای می‌دهد (سراج‌زاده، ۱۳۹۰). مرجع‌ترین مؤلفه‌ها در مقوله‌ی امیال کتابدار کودک، اراده به در دسترس بودن، خودانگیختگی، میل به کار با خانواده‌ها، و همچنین رغبت به تغییر در محیط است (اکبری باریس و همکاران، ۱۳۹۹).

از دیرباز ارتباط چهره‌به‌چهره، شیوه‌ی غالب برقراری ارتباط در کتابخانه‌هاست و ارتباط حضوری همچنان طبیعی‌ترین و معمولاً یکی از کارآمدترین شیوه‌های ارتباطی است. اما کارآمدی آن به توانایی ما در استفاده از مهارت‌های ارتباطی، به‌ویژه مهارت‌های گفتاری فرد بستگی دارد (افشار، ۱۳۹۷). مرجع‌ترین مؤلفه‌ها در مقوله‌ی گفتار کتابدار کودک عبارت‌اند از: خوش‌آهنگی کلامی، مهارت ارتباطی، قدرت اقناع و استدلال، و توانایی شبکه‌سازی (اکبری باریس و همکاران، ۱۳۹۹).

شایستگی در رفتار منظور افعال و کردار افراد است که با اعمالشان برای مخاطب آشکار می‌شود. مرجع‌ترین مؤلفه‌ها در مقوله‌ی کردار کتابدار کودک عبارت‌اند از: توانایی فضا‌سازی، مهارت‌های کتاب‌شناختی، مهارت آموزش نفر به نفر، توانایی در آراستگی و نظم (اکبری باریس و همکاران، ۱۳۹۹).

شایستگی در بسیاری از گروه‌های حرفه‌ای، برای کمک به ترسیم پیشرفت حرفه‌ای و تعریف اهداف و مقاصد استفاده شده است. شایستگی‌های هر حرفه، به‌طور کلی مجموعه‌ای از دانش‌ها، مهارت‌ها، توانایی‌ها و رفتارهایی را گروه‌بندی می‌کنند که عملکردشان را تعریف و به آن کمک کنند. شایستگی‌ها می‌توانند برای طراحی و توسعه‌ی آگهی‌های شغلی، شرح موقعیت، برنامه‌های آموزشی و برنامه‌های ارزیابی عملکرد استفاده شوند (Canadian Association of Research Libraries, 2010). به گفته‌ی گریفیت و کینگ^۱ (۱۹۸۵)، شایستگی‌ها از دانش، مهارت‌ها و نگرش‌ها تشکیل شده است. این دانش، مهارت یا نگرشی کلی است که به رفتارهای مؤثر از طریق عملکرد کاری مرتبط است. دانش به داشتن اطلاعات، دانستن، درک یا

^۱. Griffiths & King

آشنایی با چیزی، کسی یا نحوه‌ی انجام کاری اشاره دارد. مهارت توانایی به کارگیری مؤثر دانش است. نگرش به رویکرد ذهنی یا عاطفی فرد به یک موقعیت اشاره دارد (Chaudhry & Yeen, 2001).

پژوهشگران در مطالعات گذشته، مهارت‌ها و شایستگی‌های لازم برای عملکرد مؤثر کتابداران و به‌ویژه کتابداران کودک و نوجوان و اهمیت نسبی هر مهارت یا شایستگی شناسایی شده از دیدگاه‌های مختلف را بررسی کرده‌اند. در مطالعاتی به ارائه مهارت‌ها و شایستگی‌ها در حوزه‌های مختلف LIS پرداخته شده است (Bronstein, 2011؛ Bronstein & Nebenzahl, 2020).

همچنین سازمان‌های بین‌المللی، از جمله انجمن خدمات کتابخانه‌های عمومی، برای کودکان فهرست مفصلی از شایستگی‌های کتابداران کودک را ارائه داده که می‌تواند معیار ارزیابی کتابداران کودک باشد. در سال ۲۰۰۹، انجمن کتابخانه‌های آمریکا سندی را منتشر کرد که در آن، مهارت‌ها و شایستگی‌های اصلی علم کتابداری و اطلاع‌رسانی بیان شده بود. این سند هشت صلاحیت را مشخص کرده است: (۱) مبانی حرفه؛ (۲) منابع اطلاعاتی؛ (۳) سازمان‌دهی دانش و اطلاعات ثبت‌شده؛ (۴) دانش و مهارت‌های فنی؛ (۵) مرجع و خدمات کاربر؛ (۶) تحقیق؛ (۷) آموزش مداوم و یادگیری مادام‌العمر و (۸) مدیریت (American Library Association, 2009). گونه‌شناسی حاصل از این مطالعه نشان داد که، صرف نظر از تغییرات سریع در این حرفه در دهه‌های گذشته، مهارت‌هایی که در هسته این حرفه بوده‌اند (یعنی مهارت‌های سنتی مربوط به سازمان‌دهی و بازیابی اطلاعات)، در کنار مهارت‌های فناورانه مرتبط با محیط‌های آنلاین، مانند توسعه و مدیریت وب سایت، همچنان مرتبط‌اند (Bronstein & Nebenzahl, 2011).

مک‌کله‌لند (۱۹۷۳) ویژگی‌های کتابداران را بررسی کرد و به این نتیجه رسید که از این شایستگی‌ها می‌توان برای شناسایی سطح بالایی از عملکرد در محل کار و ارزیابی دانش، مهارت‌ها، توانایی‌ها و سایر ویژگی‌های کتابداران استفاده کرد. فهرستی از مهارت‌ها و شایستگی‌های ضروری برای نقش‌های کتابداران کودک در ارائه دسترسی به اطلاعات در عصر دیجیتال، که به‌سرعت در حال تغییر است، ارائه کردند (Hamada & Stravridi, 2014). به باور والتر، دانش و مهارت‌های تخصصی لازم برای کتابداران کودک، که به موفقیت ایشان در این شغل کمک می‌کند، عبارت‌اند از: دانش شناخت گروه‌های مخاطب؛ مهارت‌های مدیریت و رهبری؛ مهارت‌های ارتباطی؛ توسعه‌ی مواد و مجموعه‌سازی؛ مهارت‌های برنامه‌ریزی شامل حمایت، روابط عمومی و شبکه‌سازی؛ مهارت‌های حرفه‌ای بودن و توسعه حرفه‌ای. انجمن کتابخانه‌های عمومی کودکان نیز دانش و مهارت‌های گوناگونی را مطرح می‌کند (Walter, 2001). ییلماز در پژوهشی با عنوان «انتخاب کتابدار کودک: براساس میانگین وزنی به عنوان یک مدل جدید» چهارده معیار حرفه‌ای برای انتخاب کتابدار کودک شناسایی و معرفی کرده است (Yilmaz, 2014). پنگ الگوی شایستگی کتابدار کودک ارائه داد که در این الگو شایستگی‌های کتابداران را در سه سطح دانش و مهارت تخصصی، دانش و مهارت عمومی و ویژگی‌های شخصی توصیف کرد (Peng, 2019). اکبری باریس و همکاران (۱۳۹۹) نیز در پژوهش خود، ویژگی‌های درونی و بیرونی کتابداران کودک را بررسی و اولویت‌بندی کرده‌اند.

گرچه پژوهشگران و انجمن‌های شناخته‌شده در سطح جهانی، به‌منظور توانمندسازی کتابداران کودک، شایستگی‌هایی را برای کتابداران کودک معرفی کرده‌اند، اما مکانیسمی برای اجرای آن‌ها وجود نداشته و به نظر می‌رسد که در هر کشوری، با توجه به تفاوت‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و فناوری خاص هر منطقه، لازم است که این شایستگی‌ها بازنگری و با توجه به شرایط هر کشور، معرفی و ارائه شوند. اما به‌رغم تلاش‌های انجمن خدمات کتابخانه‌ای برای کودکان^۲ (۲۰۰۹) و سازمان‌هایی چون ایفلا و انجمن کتابداران کودک^۳، تاکنون مقیاسی برای سنجش ویژگی‌ها و شایستگی‌های کتابداران کودک تهیه نشده است. از این‌رو، پژوهش حاضر بر آن است با بررسی شایستگی‌های منشی و بایستگی‌های کنشی کتابداران بخش کودک، نخست برای مسئله استخدام این کتابداران - که باید واجد خصیصه‌های منشی و کنشی خاصی باشند - شاخص‌هایی ارائه کند؛ سپس شاخصی برای برنامه‌های آموزشی کتابداران موجود بخش کودک با هدف تقویت و ارتقای شایستگی‌های منشی و

^۱. McClelland

^۲. American Library Association

^۳. Association of Children's Librarians

بایستگی‌های کنشی ارائه کند. در عین حال، ابزاری مناسب برای پژوهش در این حوزه فراهم کند؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر، ساخت و اعتباریابی مقیاس شایستگی‌های منشی و بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک است.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر از حیث هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی است. در این پژوهش، از مدل‌سازی معادلات ساختاری و از تحلیل عامل تأییدی استفاده شده است. به‌منظور تعیین روایی محتوایی پرسش‌نامه طراحی شده از متخصصان و کتابداران متخصص کتابخانه‌های عمومی استفاده شد. روش نمونه‌گیری در این بخش، نمونه‌گیری هدفمند بوده است. انتخاب افراد براساس این معیارهای بوده است: سابقه‌ی پژوهش در حوزه کتابخانه‌های عمومی، داشتن مدرک دکتری در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، فلسفه و روان‌شناسی، عضویت در هیئت علمی دانشگاه، دارای سوابق پژوهش در حوزه کودک و نوجوان و یا پست مدیریتی در کتابخانه‌های عمومی. همچنین به‌منظور تعیین روایی صوری پرسش‌نامه پژوهش، ۳۰ نفر از کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان به‌صورت تصادفی در دسترس انتخاب شدند.

جامعه پژوهش در بخش اعتباریابی ابزار ساخته‌شده پژوهش، کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان بودند. طبق استعلامی که از اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان گرفته شد، تعداد کتابداران با پست سازمانی کتابدار در استان خوزستان ۳۸۵ نفرند. براساس نظر کلاین برای تحلیل عامل تأییدی، به‌ازای هر پارامتر در یک ابزار پژوهشی، دست‌کم ۵ نفر و به صورت مطلوب ۲۰ نفر را در نقش پاسخ‌دهنده پیشنهاد کرده است (Kline, 2016)؛ بنابراین برای برآورد حجم نمونه در بخش کمی با استناد به کلاین (۲۰۱۶) و در نظر گرفتن تعداد پارامترهای ابزار پژوهش، تعداد افراد نمونه در این پژوهش ۲۹۰ نفر انتخاب شدند. پرسش‌نامه میان ۲۹۰ توزیع شد و تحلیل داده‌ها براساس ۲۵۰ پرسش‌نامه دریافت شده تحلیل شد.

پرسش‌نامه پژوهش حاضر، براساس پژوهش اکبری باریس و همکاران (۱۳۹۹) طراحی شده است. اکبری باریس و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود، که شامل تحلیل متون داخلی و خارجی و مصاحبه با خبرگان بوده است، شایستگی‌های منشی و بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک را ذیل مقولات پنجگانه و با استفاده از روش تحلیل مضامین استخراج کرده است؛ بنابراین از آنجاکه این پژوهش مبنای بسیار مناسب و علمی را برای این صلاحیت‌ها در نظر گرفته بود، این پژوهش در امتداد پژوهش اکبری باریس و همکاران (۱۳۹۹) انجام شده است.

براساس مؤلفه‌های استخراج‌شده این پژوهش، پرسش‌نامه اولیه طراحی شد. برای تعیین روایی پرسش‌نامه اولیه شایستگی‌های منشی و بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک، پرسش‌نامه در اختیار ۲۱ متخصص قرار گرفت و از آن‌ها خواسته شد تا درباره هر گویه اظهار نظر خود را به‌صورت اعداد ۱ تا ۴ اعلام کنند. پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها برای تعیین روایی محتوا، از شاخص روایی محتوا موسوم به CVI استفاده شد. این شاخص در دو سطح گویه و سازه محاسبه می‌شود (Halek et al., 2017). I-CVI شاخص روایی محتوایی گویه است و برابر نسبت افراد متخصص که به گویه نمره ۴ و ۳ دادند به کل متخصصانی است که گویه را بررسی کرده‌اند. این شاخص می‌تواند اعداد بین ۰ تا ۱ را دربر بگیرد که البته مقادیر زیر ۰/۷ باعث رد شدن گویه، مقادیر بین ۰/۷ تا ۰/۷۹ احتیاج به بازنگری و مقادیر بالای ۰/۷۹ قابل قبول‌اند و S-CVI شاخص محتوایی سازه (مقیاس) است که برای محاسبه آن I-CVI های گویه‌های مربوط به هر مقیاس را با هم جمع و به تعداد کل گویه‌ها در آن مقیاس تقسیم می‌کنند که مقادیر بالای ۰/۹ برای هر مقیاس مطلوب است (Zamanzadeh et al., 2015). از ۶۲ گویه، ۱۲ گویه مربوط به شایستگی‌های منشی، شاخص روایی محتوایی‌شان کمتر از ۰/۷ بوده است؛ بنابراین از گویه‌ها حذف شدند و گویه‌هایی که شاخص بین ۰/۷ تا ۰/۷۹ داشتند نیز اصلاح شدند. همچنین از ۴۵ گویه مربوط به بایستگی‌های کنشی، شاخص روایی محتوایی ۱۱ گویه کمتر از ۰/۷ بود؛ بنابراین از گویه‌ها حذف شدند. همچنین شاخص S-CVI نیز برای پرسش‌نامه شایستگی منشی ۰/۹۱ و برای پرسش‌نامه بایستگی‌های کنشی ۰/۹۲ به‌دست آمد که نشان از روایی سازه مناسب مقیاس است.

برای بررسی روایی صوری پرسش‌نامه ساخته‌شده از نمره تأثیر استفاده شده است. به این منظور، پرسش‌نامه در اختیار ۳۰ کتابدار کودک کتابخانه‌های عمومی قرار گرفت تا در مورد روایی صوری پرسش‌نامه اظهار نظر کنند. نمره تأثیر همه گویه‌ها بالاتر از ۱/۵ است که نشان‌دهنده روایی ظاهری پرسش‌نامه شایستگی‌های منشی کتابداران کودک است. در نهایت مقیاس

ساخته شده برای شایستگی های مَنشی کتابداران کودک، که شامل ۳ عامل و ۵۰ گویه بود، ساخته شد. همچنین مقیاس ساخته شده برای بایستگی های کنشی کتابداران کودک، که شامل ۲ عامل و ۳۴ گویه بود، ساخته شد. جدول ۱ عامل های سنجش شده با مقیاس شایستگی های مَنشی و بایستگی های کتابداران کودک را به همراه گویه های مربوط به هر عامل نمایش می دهد.

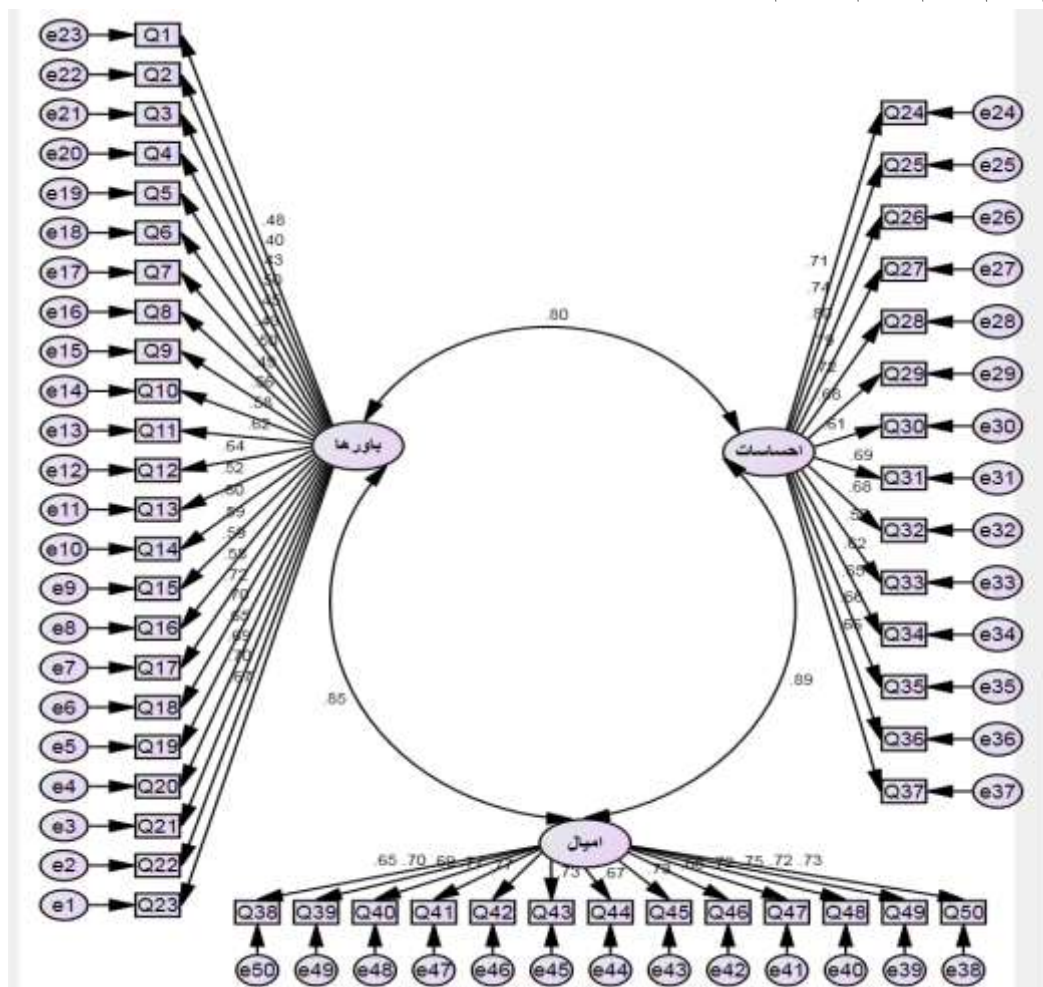
جدول ۱- عامل های پرسش نامه شایستگی های مَنشی کتابداران کودک ایران به همراه گویه های مربوط به هر عامل

شماره گویه های مربوط در پرسش نامه	عامل	سازه
۱ تا ۲۳	باورها	شایستگی های مَنشی
۲۴ تا ۳۷	احساسات و هیجانها	
۳۸ تا ۵۰	امیال و اراده ها	
۱ تا ۱۷	گفتار	بایستگی های کنشی
۱۸ تا ۳۴	رفتار	

در ادامه به منظور اعتباریابی پرسش نامه ساخته شده، از روش های مدل یابی معادلات ساختاری برای روابط کلی متغیرهای برونزاد و درونزاد، که ترکیبی از شاخص های مختلف برازندگی است، استفاده شد. گفتنی است تحلیل در این بخش با استفاده از نرم افزار اکسل و نرم افزار ایموس ویراست ۲۴ انجام شده است.

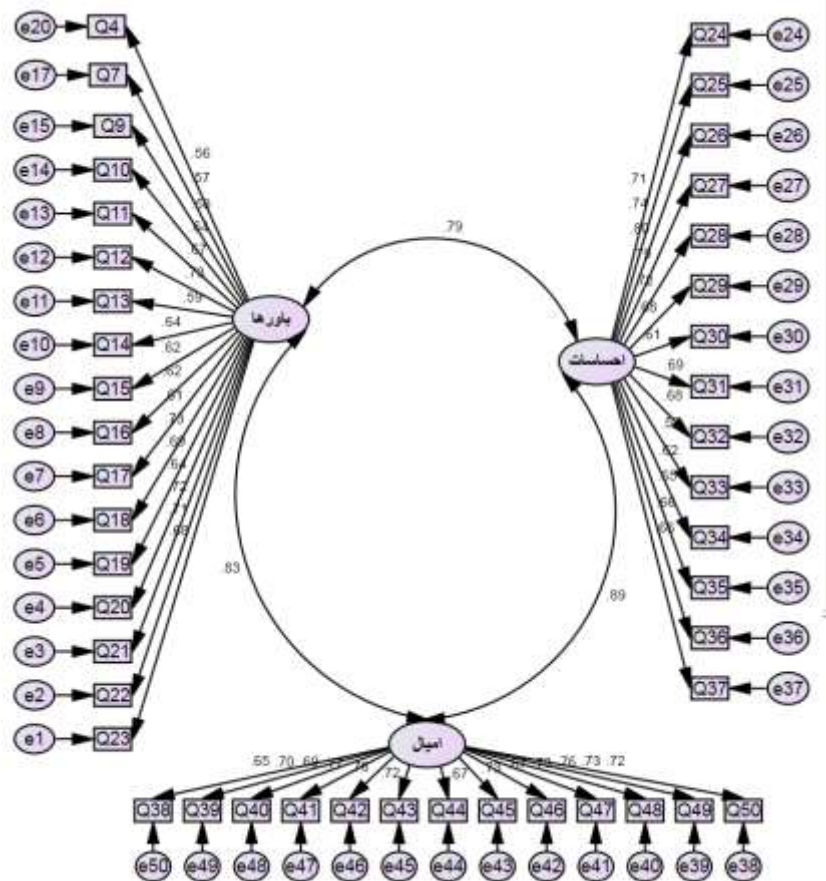
تحلیل عامل تأییدی شایستگی های مَنشی کتابداران کودک

در نمودار ۱، بارهای عاملی همه مسیرها نشان داده شده است. همان گونه که ملاحظه می شود، به جز بار عاملی گویه های اول، دوم، سوم، پنجم، ششم و هشتم - که کمتر از ۰/۵ بوده است - بارعاملی سایر مسیرها بزرگ تر از ۰/۵ است.

نمودار ۱- مدل شایستگی های مَنشی کتابداران کودک در حالت عدد استاندارد

در مرحله دوم برازش مدل، گویه‌های اول، دوم، سوم، پنجم، ششم و هشتم حذف شدند. در نمودار ۲، مسیرهای بار عاملی گویه‌ها و مدل دوباره برازش شده نمایش داده شده است.

نمودار ۲- مدل شایستگی‌های مَنشی کتابداران کودک در حالت عدد استاندارد (بعد از حذف گویه‌ها)

با توجه به نتایج حاصل از برازش مدل شایستگی‌های مَنشی کتابداران کودک در نمودار ۲، مشاهده می‌شود که بار عاملی ۴۴ مسیر بزرگ‌تر از ۰/۵ است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که مدل تحلیل عاملی تأیید می‌شود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی مندرج در جدول ۲ و برگرفته از برازش مدل تحلیل عاملی تأییدی شایستگی‌های مَنشی کتابداران کودک، نشان می‌دهند که بارهای عاملی محاسبه‌شده برای تمامی مسیرها بزرگ‌تر از ۰/۵ و همچنین عددهای معناداری محاسبه‌شده بزرگ‌تر از ۱/۹۶ است که نشان‌دهنده تأیید تمامی مسیرها هستند. بنابراین در مقیاس نهایی، شاهد حضور ۴۴ گویه نهایی هستیم. در ادامه به بررسی شاخص‌های برازش مدل شایستگی‌های مَنشی کتابداران کودک پرداخته شده است.

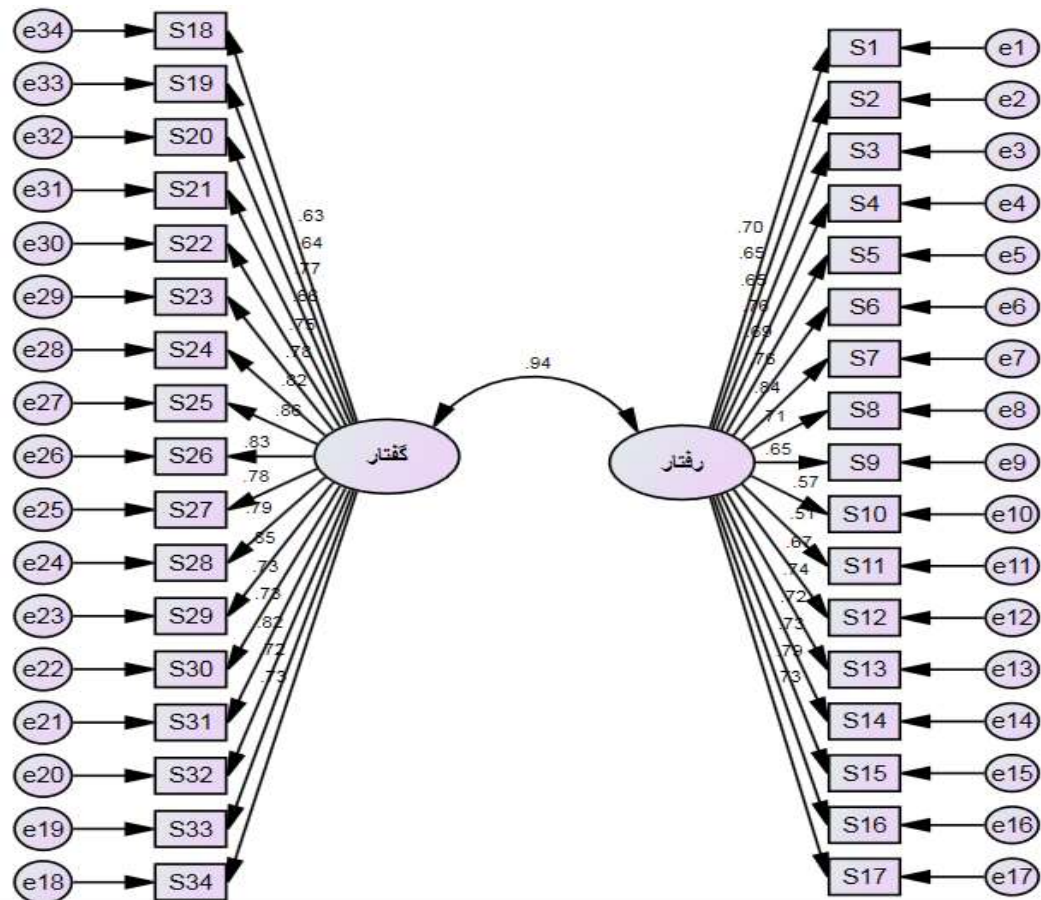
جدول ۳. شاخص‌های محاسبه‌شده برازش مدل شایستگی‌های مَنشی کتابداران کودک

مقدار محاسبه شده در پژوهش حاضر	شاخص			شاخص
	دامنه قابل قبول	معادل فارسی	علامت اختصاصی	
۰/۹۳۵	> ۰/۸۰	شاخص نرم‌شده برازندگی	NFI	تطبیقی (نسبی)
۰/۹۴۳	۰/۹۰ و بیشتر	شاخص برازش تطبیقی	CFI	
۰/۹۴۶	۰/۹۰ و بیشتر	شاخص برازندگی فزاینده	RFI	
۱/۶۷۴	کمتر از ۳	مجذور کای نسبی	χ^2 / df	
۰/۰۶۲	۰-۰/۰۸	ریشه میانگین مربعات تقریب	RMSEA	مقتصد
۰/۹۳۲	نزدیک ۱	شاخص نیکویی برازش	GFI	مطلق
۰/۹۱۱	نزدیک ۱	شاخص نیکویی برازش اصلاح‌شده	AGFI	
۵۸/۶۰	وابسته به حجم نمونه	کای دو	Chi-Square	

همان‌گونه که در جدول ۳ آمده است، با توجه به شاخص‌های برازندگی در مدل شایستگی‌های مَنشی کتابداران کودک نسبت مجذور کای به درجه‌ی آزادی برابر ۱/۶۷۴ (ملاک کمتر از ۳)، شاخص نیکویی برازش (GFI) برابر ۰/۹۳۲، شاخص نیکویی برازش تعدیل‌یافته (AGFI) برابر ۰/۹۱۱، شاخص برازندگی مقایسه‌ای (RFI) برابر ۰/۹۴۶، شاخص برازندگی افزایشی (CFI) برابر ۰/۹۴۳ و ریشه خطای تقریب میانگین مجذورات (RMSEA) برابر ۰/۰۶۲ است که نشان می‌دهد مدل نهایی بدون نیاز به اصلاح، از برازندگی مناسبی برخوردار است. همچنین همهی روابط موجود بین متغیرها در مدل در سطح $P < ۰/۰۵$ معنادار است.

تحلیل عامل تأییدی بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک

در نمودار ۳، بارهای عاملی همه مسیرها نشان داده شده است. با توجه به نتایج حاصل از برازش مدل بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک، بارعاملی تمامی مسیرها بزرگ‌تر از ۰/۵ است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که مدل تحلیل عاملی تأیید می‌شود.

نمودار ۳- مدل بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک در حالت عدد استاندارد

نتایج تحلیل عاملی تأییدی مندرج در جدول ۴ نشان می‌دهند که بارهای عاملی محاسبه شده برای تمامی مسیرها بزرگ‌تر از ۰/۵ و همچنین عددهای معناداری محاسبه شده بزرگ‌تر از ۱/۹۶ است؛ بنابراین تمامی مسیرها را تأیید می‌شوند. در ادامه شاخص‌های برازش مدل بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک بررسی شده است.

جدول ۴- شاخص‌های محاسبه شده برازش مدل بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک

مقدار محاسبه شده در پژوهش حاضر	شاخص			شاخص
	دامنه قابل قبول	معادل فارسی	علامت اختصاصی	
۰/۹۳۷	$> ۰/۸۰$	شاخص نرم‌شده برازندگی	NFI	تطبیقی (نسبی)
۰/۹۴۸	۰/۹۰ و بیشتر	شاخص برازش تطبیقی	CFI	
۰/۹۳۴	۰/۹۰ و بیشتر	شاخص برازندگی فزاینده	RFI	

مقدار محاسبه شده در پژوهش حاضر	شاخص			شاخص
	دامنه قابل قبول	معادل فارسی	علامت اختصاصی	
۱/۸۴	کمتر از ۳	مجذور کای نسبی	χ^2 / df	
۰/۰۴۱	۰-۰/۰۸	ریشه میانگین مربعات تقریب	RMSEA	مقتصد
۰/۹۱۶	نزدیک ۱	شاخص نیکویی برازش	GFI	مطلق
۰/۸۷۸	نزدیک ۱	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده	AGFI	
۱۸/۴۰	وابسته به حجم نمونه	کای دو	Chi-Square	

بر اساس جدول ۴، با توجه به شاخص‌های برازندگی تحلیل عاملی تأییدی بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک، نسبت مجذور کای به درجه‌ی آزادی برابر ۱/۸۴ (ملاک کمتر از ۳)، شاخص نیکویی برازش (GFI) برابر ۰/۹۱۶، شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته (AGFI) برابر ۰/۸۷۸، شاخص برازندگی مقایسه‌ای (RFI) برابر ۰/۹۳۴، شاخص برازندگی افزایشی (CFI) برابر ۰/۹۴۸ و ریشه خطای تقریب میانگین مجذورات (RMSEA) برابر ۰/۰۴۱ است که نشان می‌دهد مدل نهایی بدون نیاز به اصلاح از برازندگی مناسبی برخوردار است. همچنین همه روابط موجود بین متغیرها در مدل در سطح $P < ۰/۰۵$ معنادار است. بعد از مشخص شدن ساختار عاملی پرسش‌نامه به منظور بررسی ضریب پایایی پرسش‌نامه و ه یک از خرده‌مقیاس‌های آن، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. همچنین در جامعه پژوهش، از آزمودنی‌ها پایایی به روش بازآزمایی نیز محاسبه شد که نتایج آن در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵- ضرایب پایایی ترکیبی پرسش‌نامه

پرسش‌نامه	مقیاس	پایایی ترکیبی (CR)
شایستگی‌های منشی کتابداران کودک	باورها	۰/۹۲۴
	احساسات و عواطف	۰/۹۲۵
	امیال و اراده‌ها	۰/۹۳۲
بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک	گفتار	۰/۹۴۲
	رفتار	۰/۹۵۹

بر اساس جدول ۵، ضریب پایایی ترکیبی برای هر یک از مؤلفه‌های پرسش‌نامه‌های شایستگی‌های منشی کتابداران کودک و بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک بیشتر از ۰/۷ محاسبه شده است. که نشان‌دهنده پایایی مقیاس پژوهش است. در ادامه به منظور بررسی روایی همگرایی پرسش‌نامه، همبستگی بین نمرات پرسش‌نامه‌ها محاسبه شده است و در جدول ۶ ارائه شده است. شایان ذکر است به منظور بررسی خطی بودن رابطه بین متغیرها از آزمون خطی بودن استفاده شد. نتایج نشان داد بین متغیرها رابطه خطی وجود دارد.

جدول ۶- نتایج مربوط به روایی همگرایی پرسش‌نامه

مقیاس	باورها	احساسات و عواطف	امیال و اراده‌ها	گفتار	رفتار
باورها	۱	**۰/۷۳۹	**۰/۷۷۴	**۰/۷۷۶	**۰/۷۴۵
احساسات و عواطف		۱	**۰/۸۴۹	**۰/۷۸۹	**۰/۸۲۰
امیال و اراده‌ها			۱	**۰/۸۴۴	**۰/۸۵۹
گفتار				۱	**۰/۹۰۷
رفتار					۱

** P<0.001

چنانچه در جدول ۶ مشاهده می‌شود، همبستگی نمرات مؤلفه‌های پرسش‌نامه‌ها مثبت و معنادار است که نشان‌دهنده روایی همگرایی پرسش‌نامه است.

نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش ساخت و اعتباریابی مقیاس شایستگی‌های مَنشی و بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک است. در نهایت مقیاس شایستگی‌های منشی با سه بعد باورها؛ احساسات و عواطف؛ و امیال و اراده‌ها و مقیاس بایستگی‌های کنشی کتابداران کودک با دو بعد گفتار و رفتار ساخت و اعتباریابی شد. همچنین براساس نظریهٔ تنس، شخصیت و منش هر انسان از پنج ساحت تشکیل شده است که سه ساحت اول را ساحت‌های درونی و دو ساحت آخر را ساحت‌های بیرونی نامیده‌اند. سه ساحت درونی شامل ساحت عقاید و باورها؛ احساسات، عواطف و هیجانات، و اراده و خواست‌هاست و دو ساحت بیرونی شامل ساحت گفتار و ساحت کردار است که یافته‌های این پژوهش نیز بر این نظریه و ساحت‌های شناخته‌شده اشاره داشته است. مؤلفه‌های این مقیاس با صلاحیت‌های شناسایی شده در پژوهش اکبری باریس و همکاران (۱۳۹۹)، پنگ (۲۰۱۹)، یلماز (۲۰۱۴)، همادا و استراوردی (۲۰۱۴)، برونشتاین و نینزاهل (۲۰۲۰) هم‌راستاست.

در رابطه با بعد باورها در مقیاس شایستگی‌های مَنشی کتابداران، گفتنی است که در بین کتابداران کودک، وجود شایستگی‌هایی مانند باور به تربیت‌پذیری، کنجکاوی و بازیگوشی کودک، اولویت‌قراردادن جمع‌گرایی در مقابل فردگرایی، برخورداری از دانش کافی دربارهٔ روان‌شناسی رشد کودک و همچنین برخورداری از دانش کافی در زمینه‌های متون و ادبیات، آشنایی با روش‌های کشف نیاز اطلاعات کودکان، والدین و سایر مراجعان، برخورداری از دانش کافی هنری ساخت و استفاده از عروسک‌ها، اسباب‌بازی‌ها و کاردستی، برخورداری، از سواد اطلاعاتی و رسانه‌ای، بالابودن دانش کافی هنری دربارهٔ قصه‌گویی و داشتن دانش کافی دربارهٔ کودکان با نیازها ویژه (نابینایان، ناشنویان و...)، داشتن تفکر انتقادی، برخورداری از دانش فناوری اطلاعات و ارتباطات، جست‌وجو و بازیابی اطلاعات، برخورداری از نظریه‌های توسعه و ترویج خواندن و داشتن دانش کافی دربارهٔ روندهای جاری و فناوری‌های نوظهور، برخورداری از دانش کافی دربارهٔ آموزش و پرورش و زمینه‌های مرتبط و آشنایی با منابع اطلاعاتی در حوزهٔ کودکان، در رشد و ارتقای کیفیت خدمات کتابداران کودک نقش بسزایی دارد.

در بعد احساسات و عواطف، برخورداری کتابداران از شایستگی‌های احساسی و عاطفی در رابطه با کودکان از جمله داشتن شوق کار با کودک و ابزارها و منابع کودک، علاقه‌مندی به یاددهی و یادگیری، برخورداری از روحیهٔ یاریگری و خدمت‌گزاری، داشتن روحیهٔ انعطاف‌پذیری و انطباق با شرایط، رازداری، توانایی در حفظ آرامش در موقعیت‌های استرس، اضطراب، فشار و خشم، آرامش‌داشتن، بشاش و خوش‌مشرب بودن، داشتن روحیهٔ دلگرمی‌دهنده و مشارکت‌جو، داشتن شخصیت مربی، آشنایی و تسلط به فناوری، فعال‌بودن کودک درون، دوست‌داشتن کودکان و داشتن روحیهٔ لطیف و مهربانانه با کودکان و همچنین تسلط بر هیجان‌های خود، نقش مهمی در برقراری ارتباط دوطرفه بین کتابداران و کودکان داشته و باعث جذب کودکان و بالابردن علاقهٔ آن‌ها به محیط کتابخانه و کتابخوانی می‌شود.

از دیگر شایستگی‌ها و توانمندی‌هایی که در بخش کودک و در رابطه با کتابداران کودک مورد توجه قرار گرفته است شایستگی‌های مربوط به امیال و ارادهٔ کتابداران کودک در زمینه ارائهٔ خدمات به کودکان و نوجوانان است که می‌توان در این راستا، شایستگی‌هایی از قبیل داشتن میل به کار با خانواده‌ها و کار جمعی، برخورداری از خودانگیزگی و انگیزش درونی، تمایل به در دسترس بودن برای کودکان، تمایل به جذب حداکثری و راهنمایی کودکان، تمایل به تغییر در محیط، داشتن انگیزه و تمایل به توسعهٔ حرفه‌ای خود و تمایل به توسعهٔ خدمات کتابخانه، میل و رغبت به پذیرش مسئولیت‌های جدید و پیگیری مسئولانه‌ی آن‌ها، داشتن میل به روزآمدسازی اطلاعات در ابعاد اجتماعی و تربیتی کودکان و نوجوانان، واقع‌گرایی، میل به خودارزیابی مداوم، داشتن انگیزه برای مطالعه و پیگیری شرایط خانواده‌ها و کودکان و میل به دگرخواهی و اولویت‌دهی دیگری بر خویش را برشمرد. اگر کتابداران کودک از شایستگی‌های ارادی فوق بهره‌مند باشند، می‌کوشند تا خدمات خود را به بهترین نحو و بالاترین کیفیت در اختیار کودکان قرار دهند و این کار وجود انگیزه و رغبت در ارائهٔ خدمات، افزایش نوآوری در کار و رضایت شغلی و در مقابل هم رضایت کودکان و خانواده‌های آن‌ها را به همراه خواهد داشت.

همچنین جنبه گفتاری از مهم‌ترین راه‌های ارتباط با کودکان و ارائهٔ خدمات به آن‌هاست؛ بنابراین کتابداران بخش کودک باید در این زمینه از مهارت و توانمندی لازم برخوردار باشند. از جملهٔ این مهارت‌ها می‌توان موارد زیر را برشمرد که نقش مهمی در ارتقای کیفیت خدمات کتابداران کودک دارند: برخورداری از مهارت ارتباط گفتاری و شنیداری، قدرت و توانایی استفاده

از زبان بدن، آشنایی و تسلط به زبان رسمی و محلی کودکان، داشتن قدرت اقناع و بیان استدلال مناسب برای کودک، برخورداری از قدرت انتقال مفاهیم به زبان کودک (بیان کودکانه)، داشتن توانایی انتقال مفاهیم مرتبط با کودکان به والدین، آشنایی و داشتن توانایی و مهارت شبکه‌سازی بین کودکان، بالابودن روابط عمومی برای برقراری ارتباط با کودکان، برخورداری از مهارت بازاریابی برای معرفی و ارائه برنامه‌ها و خدمات به کودکان، داشتن مهارت قصه‌گویی و کتاب‌خوانی برای کودکان، داشتن توانایی اجرای برنامه‌هایی با صدای رسا و خوش‌آهنگ، مهارت در ارائه مشاوره اطلاعاتی به کودک، داشتن مهارت کشف الگوهای گفتاری کودکان، توانایی برقراری ارتباط با همکاران سایر کتابخانه‌ها و سازمان‌های مرتبط، توانایی استفاده از رسانه‌های مناسب کودکان و برقراری ارتباط با کودکان از طریق این رسانه‌ها و برخورداری از توانایی تحلیل و تفسیر مسائل مربوط به کودکان.

از دیگر بایستگی‌های کنشی، بعد رفتاری کتابداران کودک است که برخورداری کودکان از آراستگی ظاهری و پوششی و نظم، داشتن قابلیت فضا‌سازی، طراحی، برنامه‌سازی و اجرای برنامه‌های کودکان، توانایی آموزش انفرادی و گروهی به کودکان، توانایی بازی کردن با کودکان و نگاه‌داری از آنان، بهره‌مندی از مهارت کافی برای ارزیابی، فراهم‌آوری و دسترس‌پذیری منابع چاپی و الکترونیکی و انواع اسباب‌بازی برای کودکان، استفاده از ابزارهای سنتی و فناورانه برای آموزش به کودکان، توانایی سازمان‌دهی، داشتن توانایی گردآوری نیازهای کاربران و مدیریت و ارزیابی نیازها، برخورداری از توانایی همکاری فعال با سازمان‌های حرفه‌ای به‌منظور روزآمدسازی مهارت‌ها و دانسته‌های خود، داشتن توانایی ارائه آموزش‌های سواد اطلاعاتی اولیه به کودکان، بهره‌مندی از توانایی ارائه آموزش‌های استفاده اخلاقی از اطلاعات به کودکان، توانایی طراحی و اجرای برنامه‌های اطلاع‌رسانی و تبلیغ و معرفی برنامه‌ها، برخورداری از توانایی واردکردن دانش علمی در قصه‌ها، بازی‌ها، مواد خواندنی، نقاشی‌ها و سایر ابزارهای آموزشی، توانایی ارائه اطلاعات سلامت معتبر و مناسب به کودکان و والدین، داشتن دانش و مهارت در جست‌وجو و بازیابی اطلاعات و توانایی متناسب‌سازی منابع آموزشی مطابق با چالش‌هایی که کودک در جامعه با آن‌ها روبه‌رو می‌شود، نقش بسزایی در خدمات کتابداران و ارتباط آن‌ها با کودکان دارد.

منابع

- افشار، ابراهیم (۱۳۹۷). *مهارت‌های ارتباطی برای کتابداران*. تهران: چاپار.
- اکبری باریس، نادر (۱۳۹۸). *شایستگی‌های منشی و بایستگی‌های کنشی کتابدار کودک در ایران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- اکبری باریس، نادر، شقاقی و مهدی، اصنافی، امیر رضا (۱۳۹۹). *شایستگی‌های منشی و بایستگی‌های کنشی کتابدار کودک در ایران*. علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۱۶(۱)، ۸۰-۱۱۲.
- سراج‌زاده، حسن (۱۳۹۰). موضوع‌شناسی گزاره‌های اخلاقی قرآن. *اخلاق*، ۲۵(۳)، ۳۵-۶۴.
- ملکیان، مصطفی (۱۳۸۹). *مهر ماندگار: مقالاتی در اخلاق‌شناسی (ویرایش ۲)*. تهران: نگاه معاصر.
- ملکیان، مصطفی (۱۳۸۶). *سیری در سپهر جان: مقالاتی و مقولاتی در معنویت*. تهران: نگاه معاصر.

References

- Afshar, E. (2018). *Communication Skills; A Guide for Librarians*. Tehran: Chapar publications. [In Persian]
- Akbari Baris, Nader (2019). *Personal Characteristics and Practical Skills of a Children's Librarian in Iran*. Master Thesis, Shahid Beheshti University, Faculty of Educational Sciences and Psychology. [In Persian]
- Akbari Baris, N., Shaghghi, M., & Asnafi, A. (2020). Personal Characteristics and Practical Skills of a Children's Librarian in Iran. *Sciences and Techniques of Information Management*, 6(1), 80-112. DOI: 10.22091/stim.2020.4898.1347. [In Persian]
- American Library Association (2009). ALA Core Competences of Librarianship. Available at: <http://www.ala.org/educationcareers/sites/ala.org.educationcareers/files/content/careers/corecomp/corecompetences/finalcorecompstat09.Pdf>
- Bronstein, J. (2011) The role and work perceptions of academic reference librarians: A qualitative inquiry. *Libraries and the Academy*, 11(3): 791-811. DOI:10.1353/pla.2011.0032

- Bronstein, J., & Nebenzahl, O. (2020). Developing scales for identifying and classifying library and information science skills and competencies: An Israeli perspective. *Journal of Librarianship and Information Science*, 52(1), 161-168. DOI:10.1177/0961000618792390
- Burger, L. (2008). All seasons & all reasons. *American libraries*, 39(3), 44-48. Available at: <https://www.jstor.org/stable/27771480?refreqid=excelsior%3A00f531809a7b923cab2397534d053061>
- Chaudhry, A. S., & Yeen, L. S. (2001). Identification of competencies for professional staff of public libraries. *Public library quarterly*, 20(1), 17-43. DOI:10.1300/J118v20n01_04
- Canadian Association of Research Libraries. (2010). Core competencies for 21st century CARL librarians. Available at: https://www.carl-abrc.ca/doc/core_comp_profile-e.pdf
- Gill, P. (2001). The IFLA/UNESCO public library guidelines. *IFLA journal*, 27(5-6), 319-321. <https://doi.org/10.1177/034003520102700506>
- Griffiths, J. & King, D. W. (1985). *New Directions in Library and Information Science Education*, Westport, CT: Greenwood Press.
- Halek, M., Holle, D. & Bartholomeyczik, S. (2017). Development and evaluation of the content validity, practicability and feasibility of the Innovative dementia-oriented Assessment system for challenging behavior in residents with dementia. *BMC Health Service Researches*, 17, 554. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1186/s12913-017-2469-8>
- Hamada, D., & Stavridi, S. (2014). Required skills for children's and youth librarians in the digital age. *IFLA journal*, 40(2), 102-109.
- Kline, R. B. (2016). *Methodology in the social sciences. Principles and practice of structural equation modeling (4th ed.)*. Guilford Press.
- Malekian, M. (2010). *Lasting seal. Essays in Ethics (Edition 2)*. Tehran: Negah Now. [In Persian]
- Malekian, M. (2007). *Siri in Sepehr Jan: Articles and Categories in Spirituality*. Tehran: Negah Now. [In Persian]
- MecClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-40.
- Peng, Y. P. (2019). A competency model of children's librarians in public libraries. *The Library Quarterly*, 89(2), 99-115. DOI: 10.1086/702194
- Serajzadeh, H. (2011). Theme analysis of Quran's ethical predicates. *Ethics*, 1(3): 35-64. Available at: <https://b2n.ir/r63072>. [In Persian]
- Walter, V. A. (2001). *Children & libraries: getting it right*. American Library Association.
- Yilmaz, M. (2014). The Selection of a Children's Librarian: OWA (Ordered Weighted Averaging) as a New Model. *Journal of Library Administration*, 54(7), 573-589. Available at: <https://dergipark.org.tr/en/pub/jblu/issue/18611/196426>.
- Zamanzadeh, V., Ghahramanian, A., Rassouli, M., Abbaszadeh, A., Alavi-Majd, H., & Nikanfar, A. R. (2015). Design and implementation content validity study: development of an instrument for measuring patient-centered communication. *Journal of caring sciences*, 4(2), 165-178. DOI:10.15171/jcs.2015.017